

SXEDIO.85P

19.11.1931: Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ Γ ΑΠΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΣΕΡ ΡΟΝΑΛΝΤ ΣΤΟΡΡΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΖΗΤΑ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ.- Ο ΣΤΟΡΡΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΚΑΘΕ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΧΩΡΕΙ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος Γ βρισκόταν σε βαθεία γηρατειά, και πολύ μικρή γνώση των διαδραματιζομένων είχε, ενώ πολλοί πααπονούνταν ότι στην κρίσιμη αυτή περίοδο δεν έπαιζε το ρόλο του Εθνάρχη, όπως πολλοί άλλοι Αρχιεπίσκοποι πριν από αυτόν.

Αντίθετα είχε αφήσει την πρωτοπορία στους Μητροπολίτες, όπως οι Κιτίου Νικοδημος Μυλωνάς και Κερόνειας Μακάριος.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ενώ επικρατούσε ένταση στην Κύπρο ο Αρχιεπίσκοπος, που χαρακτηριζόταν ως άτολμος, βρισκόταν σε περιοδεία σε χωριά της Μεσοαρίας και της Καρπασίας.

Ο Αρχιεπίσκοπος επέστρεψε στη Λευκωσία στις **22** Οκτωβρίου, επομένη της έκρηξης των γεγονότων στο Κυβερνείο, στα οποία διαδηλωτές είχαν βάλει φωτιά στο κτίριο.

Εγγραφε σχετικά η εφημερίδα "Ελευθερία" της Λευκωσίας:

" Λαβών διάφορα τηλεγραφήματα, τονίζοντας την ανάγκη της εν Λευκωσία παρουσίας του, ηναγκάσθη η Α.Μ. ο Αρχιεπίσκοπος να διακόψη την εν Μεσαορία και Καρπασία ποιμαντορικήν περιοδείαν του και να επανέλθη εις την έδραν του απο του απογεύματος της χθες".

(Μεταγλώττιση)

(Ο Αρχιεπίσκοπος) "αφοπύ έλαβε διάφορα τηλεγραφήματα, με τα οποία τόνιζαν την ανάγκη της παρουσίας του στη Λευκωσία, αναγκάστηκε η Α.Μ. ο

Αρχιεπίσκοπος να διακόψει την ποιμαντορική περιοδεία του στη Μεσαορία και Καρπασία και να επανέλθει στην έδρα του από το απόγευμα της χθες"

Σαν εξερράγη η εξέγερση στις 21 Οκτωβρίου ο Αρχιεπίσκοπος κανένα ρόλο δεν έπαιξε και μόνο ύστερα από μεγάλες πιέσεις του λαού αναγκάστηκε να κινητοποιηθεί στις 24 Οκτωβρίου, λίγο μετά τη συγκέντρωση στην πλατεία της Αρχιεπισκοπής, όπου είχε επιτευχθεί μάλιστα και η συμφιλίωση μεταξύ των κομμουνιστών με τους ανθρώπους της Εκκλησίας και της Εθνικής Οργάνωσης που αποτελούσαν την ηγεσία της αστικής τάξης, ενώ ο αρχηγός των Κομμουνιστών Βάτης υποσχέθηκε την υποστήριξη του Κόμματος στον αγώνα εναντίον των Αγγλων.

Μετά τη συγκέντρωση ο Αρχιεπίσκοπος ζήτησε συνάντηση με τον Κυβερνήτη, στην οποία επέδωσε υπόμνημα με το οποίο ζητούσε την αποφυλάκιση των συλληφθέντων πολιτικών ηγετών που αργότερα εξορίστηκαν.

Ανέφερε στο υπόμνημά του ο Κύριλλος:

" Εξοχώτατε,

Ως Εθνάρχης της Κύπρου και κατόπιν επιμονής του λαού συγκεντρωθέντος αυθορμήτως έξωθεν της Αρχιεπισκοπής ήλθον διά να φέρω εις γνώσιν της υμετέρας Εξοχότητος ότι λόγω της συλλήψεως πολιτών της Κύπρου, εδημιουργήθη μία κατάσταση επαιελούσα μεγάλους κινδύνους εν γένει.

Εθεώρησα καθήκον μου να καταστήσω γνωστήν εις την υμετέραν εξοχότητα την κατάστασιν ταύτην, και να ζητήσω όπως προς αποσοβήσιν απευκτέων γεγονότων απελευθερωθώσιν άπαντες οι συλληφθέντες. Τοιούτον μέτρον θα αποσοβήση πάντα κίνδυνον.

Απεκδύομαι, εξοχώτατε, πάσης ευθύνης εν τη περιπτώσει καθ' ην δεν θα ηθέλετε εφαρμόση το μέτρον τούτο, το τόσον υπό τας προκειμένας περιστάσεις επιβεβλημένον και τα μάλιστα καλόν προς το συμφέρον και της Κυβερνήσεως και του τόπου.

Ταύτα, Εξοχώτατε, και με την βεβαιότητα ότι η Κυβέρνησις της Α. Μαγαλειότητος δεν θα αναβάλη επί

πλέον την εκπλήρωσιν των ιερών και δικαίων εθνικών πόθων της Κύπρου, την οποίαν ομοφώνως σύσσωμος ζητεί ο Ελληνικός πληθυσμός της νήσου.

Επί τούτοις διατελούμεν υπέρ της υμετέρας Εξοχότητος προς Θεόν παρακλήτωρ,

Ο ΚΥΠΡΟΥ ΚΛΥΡΙΛΛΟΣ

Αρχιεπισκοπή τη 24η Οκτωβρίου 1931.

Προς την Α. Εξοχότητα τον Κυβερνήτην
Κύπρου, Λευκωσίαν.

(Μεταγλώττιση)

" Εξοχότατε,

Ως Εθνάρχης της Κύπρου και ύστερα από επιμονή του λαού που συγκεντρώθηκε αυθόρμητα έξω από την Αρχιεπισκοπή ήλθα για να φέρω σε γνώση της Εξοχότητάς σας ότι λόγω της σύλληψης πολιτών της Κύπρου, δημιουργήθηκε μια κατάσταση που απειλεί μεγάλους κινδύνους γενικά.

Θεώρησα καθήκον μου να καταστήσω γνωστή στην εξοχότητα σας την κατάσταση αυτή, και να ζητήσω όπως προς αποσόβηση απευκτιένων γεγονότων απελευθερωθούν όλοι οι συλληφθέντες. Τέτοιο μέτρον θα αποσοβήσει κάθε κίνδυνο.

Απεκδύομαι, εξοχότατε, από κάθε ευθύνης στην περίπτωση κατά την οποία δεν θα εφαρμόσετε το μέτρο τούτο, το τόσο επιβεβλημένο υπό τις προκείμενες περιστάσεις και τα πολύ καλό προς το συμφέρον και της Κυβέρνησης και του τόπου.

Αυτά, Εξοχότατε, και με τη βεβαιότητα ότι η Κυβέρνηση της Α. Μαγαλειότητος δεν θα αναβάλει επί πλέον την εκπλήρωση των ιερών και δικαίων εθνικών πόθων της Κύπρου, την οποία ομόφωνα σύσσωμος ζητεί ο Ελληνικός πληθυσμός της νήσου".

Κατά τον Ρόναλντ Στορρς ο Αρχιεπίσκοπος διάβασε το υπόμνημά του προς αυτόν.

Ωστόσο στο θέμα της ένωσης και της

απελευθέρωσης των συλληφθέντων ήταν το τελευταίο πράγμα που θα ήθελε να ακούσει ο Κυβερνήτης Σερ Ρόναλντ Στορρς μια τέτοια μέρα, τρεις δηλαδή ημέρες μετά την εξέγερση των κυπρίων και των τόσων καταστροφών που ακολούθησαν ή που ακολουθούσαν καθημερινά στις διάφορες πόλεις και τα χωριά.

Ο Ρόναλντ Στορρς έγραψε αργότερα σε έκθεση του στον Υπουργό Αποικιών (20.2.1932) για τη συνάντησή αυτή:

" Τον παρακάλεσα τότε να αποσυρθεί για να μπορέσω να διατυπώσω την απάντησή μου. Κατά την επιστροφή του είπα σε αυτόν με δύναμη ότι δεν είχα σκοπό να απελευθερώσω οποιονδήποτε από τους ηγέτες, ότι η Κυβέρνηση και όχι αυτός ήταν υπεύθυνη για τη έννομη τάξη και ότι οι ένοπλες δυνάμεις δεν θα δίσταζαν να λάβουν έσχατα μέτρα προς καταστολήν κάθε περαιτέρω ταραχής.

Η κατάλληλη σφαίρα ευθύς γι' αυτόν, είπα, ήταν να παροτρύνει το ποίμνιο του να υπακούει στην πολιτική εξουσία να επιστήσει την προσοχή του, ως είχα επιστήσει την προσοχή του, για τις συνέπειες της ανυπακοής.

Ο Αρχιμανδρίτης (που τον συνόδευε) έλαβε σημειώσεις για το ότι είπα και τους απέπεμψα".

Πριν πάρει και τη γραπτή απάντησή του Κυβερνήτη ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος, με εγκύκλιο του προς το λαό, τον κάλεσε να αποφεύγει πράξεις επιζήμιες και να προχωρήσει στον αγώνα του με νόμιμα μέσα.

Επίσης κάλεσε το λαό να σταματήσει τις καταστροφές δημόσιας περιουσίας και να αποφεύγει συγκρούσεις με εκείνους που ήσαν εντεταλμένοι στη διατήρηση της τάξης:

" Κύριλλος ελέω Θεού, Αρχιεπίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου,

Προς το ευσεβές χριστεπώνυμον πλήρωμα της νήσου,

Τέκνα εν Κυρίω Αγαπητά.

Τα λαβόντα χώραν κατά τας ημέρας ταύτας εν τη νήσω γεγονότα δεν ήτο δυνατόν παρά να καταθλίψωσι περισσότερον παντός άλλου την καρδίαν ημών.

Κατά ταύτην θλιβεράν στιγμήν πλέον παντός άλλου φρονούμεν, ότι έχομεν δικαίωμα και καθήκον ως πνευματικός υμών Πατήρ και Εθνάρχης, να απευθύνωμεν προς υμάς ολίγας λέξεις.

Είνε γνωστόν ότι το ζήτημα των εθνικών ημών δικαίων ευθύς άμα τη αγγλική κατοχή της νήσου ετονίσθη προς την νέαν Κυβέρνησιν υπό του αοιδίμου Αρχιεπισκόπου Κύπρου και Εθνάρχου ημών Σωφρονίου και έκτοτε δεν έπαυσε να αποτελή τον κύριον άξονα, περί ον στρέφεται η όλη πολιτική ιστορία και δράσις του τόπου τούτου.

Εν όμως προ παντός πρέπει να σημειωθή περί του χαρακτήρος της εν λόγω ταύτης εθνικής κινήσεως.

Η όλη δηλονότι εθνική ενέργεια του τόπου, οργανωμένη εκ του ιστορικού γεγονότος ότι η Κυβερνώσα ημάς Φιλελευθέρ δύναμις η Αγγλία, υπήρξε πάντοτε φίλη του ελληνικού εθνους και ευηργέτησεν αυτό κατά τε τον υπέρ ανεξαρτησίας αυτού αγώνα και κατά διαφόρους άλλας περιστάσεις, γεγονότα προεγγυώμενα και ημίν ευμενή ακρόασιν του ημετέρου εθνικού ζητήματος και αίσιον το μέλλον, έταξεν εις αρχήν αυτής τη διεκδίκησιν των εθνικών ημών δικαίων διά μέτρων αποτελεσματικών μεν, μη εξερχομένων δε των νενομισμένων εν τοις τοιαύτοις ορίων, όπερ άλλως και αυτή πραγματικότης της καταστάσεως και η σύνεσις υπαγόρευει.

Την άποψιν ταύτην ενισχύουσιν όσα προσφάτως ο πρωθυπουργός της Ελλάδος κ. Ελευθέριος Βενιζέλος, πρόσωπον, ου η γνώμη πάντως βαρύνει υπέρ πάσαν άλλην, εξεφράσθη.

Οταν λοιπόν έχωμεν τοιαύτην γνώμην έγκυρον παρά του κυβερβώντος σήμερα την Ελλάδα και μάλιστα τοιούτου κύρους και περιωπής, εθνικόν καθήκον επιβάλλει εις ημάς να αξιώσωμεν προσοχής την τοιαύτην παραίνεσιν και να αποφεύγωμεν πράξεις επιζημίους.

Χωρίς να παύσωμεν διεκδικούντες τα εθνικά

ημών δίκαια, ενδείκνυται να διενεργώμεν προς τούτο δι' όλων εκείνων των μέσων, τα οποία ισχυρά ως προς το αποτέλεσμα, το οποίον φέρουν, είναι απηλλαγμένα κινδύνων και θυσιών.

Των μέσων τούτων των νενομισμένων δυνάμεθα να ποιώμεν χρήσιν.

Χάριτι θεία, αι αρχαί της ειρηνικής λύσεως και διευθετήσεως όλων των ζητημάτων και αυτών των άλλοτε λυομένων διὰ πολέμων, προήχθησαν επί τοσοῦτον κατά τας ημέρας μας, ώστε να έχωμεν ακράδαντον την ελπίδα και πεποίθησιν ότι και το ζήτημα ημών ούτω θα λυθή.

Και ταύτα μεν ούτω:

Επειδή μετά τας τελευταίας λαβόντα χώραν ετέθησαν εν ισχύϊ καθάπασαν την νήσον αυστηραί διατάξεις και πάσα παράβασις και παρακοή αυτών συνεπάγεται βαρείας ποινάς και αυτόν τον θάνατον, πατρικώς προνοούντες συνιστώμεν εις υμάς όπως παύσωσιν αι καταστροφαί δημοσίας περιουσίας, ήτις είναι περιουσία αυτού του τόπου και όπως συμμορφούμενοι προς τας διατάξεις ταύτας απευφύγητε συγκρούσεις προς τους εντεταλμένους την τήρησιν της τάξεως αστυνομικούς και στρατιώτας, και τοιουτοτρόπως αποφεύγητε κινδύνους και τιμωρίας διὰ πράξεις αίτινες ως ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος παραινεί, δεν πρέπει να γίνονται και ταύτα μεν ημείς, η δε του Θεού χάρις και το άπειρον έλεος είη μετά πάντων ημών.

Αρχιεπισκοπή Κύπρου

τη 2η Νοεμβρίου 1931

Εν Χριστώ Ευχέτης,

Ο Κύπρου ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ

ΣΗΜ: Η παρούσα εγκύκλιος να αναγνωσθή επ' εκκλησίας εις επήκοον των Χριστιανών.

(Μεταγλώττιση)

Τα γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά τις ημέρες αυτές στη νήσο δεν ήταν δυνατό παρά να καταθλίψουν

περισσότερο κάθε άλλου την καρδιά μας.

Κατ' αυτήν τη θλιβερή στιγμή φρονούμε περισσότερο από κάθε άλλο ότι έχουμε δικαίωμα και καθήκο ως πνευματικός σας Πατέρας και Εθνάρχης, να απευθύνουμε σε σας λίγες λέξεις.

Είναι γνωστό ότι το ζήτημα των εθνικών μας δικαίων ευθύς μετά την αγγλική κατοχή της νήσου τονίστηκε προς τη νέα Κυβέρνηση από τον αοίδιμο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και Εθνάρχη μας Σωφρόνιο και έκτοτε δεν έπαυσε να αποτελεί τον κύριο άξονα, γύρω από τον οποίο στρέφεται η όλη πολιτική ιστορία και δράση του τόπου τούτου.

Ενα όμως προ παντός πρέπει να σημειωθεί για το χαρακτήρα της εθνικής αυτής κίνησης.

Η όλη εθνική ενέργεια του τόπου, οργανωμένη από το ιστορικό γεγονός ότι η Κυβερνώσα μας Φιλελεύθερη δύναμη η Αγγλία, υπήρξε πάντοτε φίλη του ελληνικού έθνους και ευεργέτησε αυτό και κατά τον αγώνα υπέρ ανεξαρτησίας και κατά διάφορες άλλες περιστάσεις, γεγονότα εγγυώμενα και σε μας ευμενή ακρόαση του εθνικού ζητήματος και αίσιο το μέλλον, έταξε ως αρχή της, τη διεκδίκηση των εθνικών μας δικαίων με μέτρα αποτελεσματικά μεν, που δεν βγαίνουν δε από τα νενομισμένα αυτά όρια, το οποίο άλλως και αυτή η πραγματικότητα της κατάστασης και η σύννεση υπαγορεύει.

Την άποψη αυτή ενισχύουν όσα είπε πρόσφατα ο πρωθυπουργός της Ελλάδας κ. Ελευθέριος Βενιζέλος, πρόσωπο, του οποίου η γνώμη πάντως βαρύνει περισσότερο από κάθε άλλη.

Οταν λοιπόν έχουμε τέτοια γνώμη έγκυρο από αυτόν που κυβερνά σήμερα την Ελλάδα και μάλιστα τέτοιου κύρους και περιωπής, εθνικό καθήκο επιβάλλει σε μας να αξιώσουμε προσοχής την τέτοιαν παραίνεση και να αποφεύγουμε πράξεις επιζήμιες.

Χωρίς να παύσουμε διεκδικούντες τα εθνικά μας δίκαια, ενδείκνυται να διενεργούμε προς τούτο με όλα εκείνα των μέσα, τα οποία ισχυρά ως προς το αποτέλεσμα, το οποίο φέρουν, είναι απαλλαγμένα από

κινδύνους και θυσίες.

Μπορούμε να κάνουμε χρήση αυτών των νενομισμένων μέσων.

Με τη χάρη του Θεού, οι αρχές της ειρηνικής λύσης και διευθέτησης όλων των ζητημάτων και αυτών των λυόμενων άλλοτε με πολέμους, προήχθησαν τόσο κατά τις ημέρες μας, ώστε να έχουμε ακράδαντη την ελπίδα και πεποίθηση ότι και το ζήτημα μας ούτω θα λυθή.

Και αυτά μεν έτσι:

Επειδή μετά τα όσα έγιναν τελευταία τέθηκαν σε ισχύ σε ολόκληρη τη νήσο αυστηρές διατάξεις και κάθε παράβαση και παρακοή τους συνεπάγεται βαριές ποινές και αυτό το θάνατο, πατρικά προνοούντες συνιστούμε σε σας όπως παύσουν οι καταστροφές δημόσιας περιουσίας, η οποία είναι περιουσία αυτού του τόπου και όπως συμμορφούμενοι προς τις διατάξεις αυτές απευφύγετε συγκρούσεις προς τους εντεταλμένους αστυνομικούς και στρατιώτες για τήρηση της τάξης και τοιουτοτρόπως αποφεύγετε κινδύνους και τιμωρίες με πράξεις οι οποίες όπως ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας παραινεί, δεν πρέπει να γίνονται και αυτά μεν εμείς, η δε του Θεού χάρη και το άπειρον έλεος είναι με τους όλους σας".

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος όμως προχώρησε πέρα από ότι έπρεπε, και με μια νέα επιστολή του προς τον Κυβερνήτη Στορρς στις 19 Νοεμβρίου γινόταν "βασιλικότερος του Βασιλέως" σε απολογία για ό,τι είχε γίνει στις 21 Οκτωβρίου και εξέφραζε λύπη γι' αυτά.

Εκαμνε επίσης επίκληση των φιλελληνικών αισθημάτων του Κυβερνήτη καλώντας τον να ενεργήσει για να ικανοποιηθούν οι πόθοι των Κυπρίων:

"Ίσως έπρεπε μάλλον ενωρίς να απευθυθώσιν αι ολίγαί αύται λέξεις.

Αλλά πιστεύομεν ότι η υμετέρα Εξοχότης αποβλέπουσα εις τα τελευταία εν Κύπρω αλληπάλληλα και ραγδαία γεγονότα και την εκ τούτων δημιουργηθείσαν εξαιρετικήν κατάστασιν, θα παρίδη

ει τι ως μη ώφειλε, εγένετο.

Εκείνο όπερ ιδία θέλομεν διά των ολίγων τούτων γραμμών να εκφράσωμεν είναι η βαθεία ημών θλίψις διά τα λαβόντα χώραν, τον εμπρησμόν του Κυβερνείου κτλ, κτλ.

Τίνι τρόπω εννοούμεν την ενέργειαν και προαγωγήν των ημετέρων εθνικών δικαίων, διειτυπώσαμεν δι' ολίγων εν τη προς τον ελληνικόν Κυπριακόν λαόν τελευτία Εγκυκλίω ημών επί τοις εν λόγω θλιβεροίς γεγονόσιν.

Συνεπώς δεν νομίζομεν επάναγκες να επαναλάβωμεν και εντάυθα τα εκεί λεχθέντα.

Ο,τι μόνον η ευγενής μεγαλοφροσύνη της υμετέρας Εξοχότητος θα επιτρέψη να είπωμεν διά των ολίγων τούτων περί των εν λόγω γεγονότων είναι να ζητήσωμεν, όπως κριθώσι κατά τον πραγματικόν αυτών χαρακτήρα και ουχί ως προσέπιπτον εκ πρώτης εξ επιπολής εμφανίσεως.

Τα γεγονότα δηλονότι εκείνα, αποτελούντα το κατάντημα απελπισίας και απογνώσεως του λαού ως εκ της μη ικανοποιήσεως των δικαίων αυτού, δεν στρέφονται κατά ωρισμένων προσώπων της ενταύθα διοικήσεως, ήκιστα δε κατά του σεβαστού προσώπου της υμετέρας Εξοχότητος, εις πίστιν της οποίας είναι δι' όσα ο ενζήλως και δραστηρίως ειργάσθη και κατώρθωσε διά την κατάργησιν του φόρου της υποτελείας, και δι'άλλας υπέρ του τόπου ενεργείας και προσπαθείας αίτινες αν δεν εστέφθησαν υπό επιτυχίας μέχρι τούδε, το σφάλμα δεν είναι ιδικόν Της, αλλά του κρατούντος εν Κύπρω διοικητικού συστήματος.

Το ελαττωματικόν του συστήματος τούτου, οξέως διέγνωσεν άμα τη αναλήψει της αρχής ενταύθα η υμετέρα Εξοχότης και ειργάσθη εμπράκτως προς θεραπείαν της καταστάσεως, ως μαρτυρεί η κατάργησις, ως είπομεν, του φόρου της υποτελείας.

Και ήδη ευρισκόμεθα προ της δημιουργηθείσης εκρύθμου και δυσαρέστου καταστάσεως του τόπου, ήτις πάντως θα θλίψη πολύ την ψυχήν της υμετέρας

Εξοχότητος εις ην είνε εμπειπιστευμένη η διοίκησις και προαγωγή του τόπου και ης τας υπέρ του τόπου αγαθάς διαθέσεις καταδεικνύουσιν αι εν λόγω πράξεις αυτής.

Τι δέον γενέσθαι προς θεραπείαν αυτής;

Η υμετέρα Εξοχότης κατά την πενταετή παρ' ημίν διοίκησιν αυτής αντελήφθη ιδίοις όμμασι και διά της βαθυτάτης αυτής κρίσεως ποία η ριζική θεραπεία του κακού.

Ταύτην δε συνιστώσα εις τους αρμοδίους εν Αγγλία διά της ευθαρσούς αυτής παρουσίας και ειλικρινείας και υποστηρίζουσα ταύτην δι' ων γνωρίζει ισχυρών επιχειρημάτων, θέλει ευεργετήση προς τε το φιλελεύθερον αγγλικόν έθνος και προς την υμετέραν εξοχότητα, ην το όνομα εν τη ιστορία της Κύπρου θέλει καταλάβη φαεινήν σελίδα ως των μεγάλων φιλελλήνων Βύρωνος, Γλάδστωνος κλπ.

Εκ του μεγαλόφρονος φιλελληνισμού και της ειλικρινείας και ευθύτητος της υμετέρας εξοχότητος και της φιλελευθέρας αγγλικής Κυβερνήσεως απεκδεχόμενα μετά του Ελληνικού λαού την υψηλήν ταύτην χειρονομίαν, προς αισίαν έκβασιν, ην θέλει επικροτήση σύμπας ο πεπολιτισμένος κόσμος επί θαυμασμό και δόξη του μεγάλου και φιλελευθέρου αγγλικού έθνους.

Επί δε τούτοις υψούμεν ικέτιδας χείρας προς τον ύφιστον υπέρ της Α. Μεγαλειότητος του σεπτού Ανακτος της Αγγλίας και υπέρ της υμετέρας εξοχότητος εν χριστώ παρακλήτωρ,

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ

Ο Κυβερνήτης απάντησε στον Αρχιεπίσκοπο με μια σύντομη επιτολή στην οποία του γνωστοποιούσε τη λήψη της επιστολής του.

Ωστόσο σημείωνε το γεγονός ότι ο Αρχιεπίσκοπος εξέφρασε στην επιστολή του τη βαθιά του θλίψη για τον εμπρησμό του Κυβερνείου και τις άλλες βιαιοπραγίες:

"Μαακαριώτατε,

Εχω την τιμή να γνωρίσω τη λήψη της από 19

Νοεμβρίου **1931** επιστολής της Μακαριότητάς σας, στην οποία εκφράζετε βαθιά θλίψη για τον εμπρησμό κατά τις **21** Οκτωβρίου του Κυβερνείου και άλλες παραπλήσιες βιαιοπραγίες που έγιναν από την ημέρα εκείνης.

Εχω την τιμή να είμαι της Σεβασμιωτάτης Μακαριότητος, ευπειθής θεράπων".

Ενα άλλο διάβημα του Αρχιεπισκόπου απευθύνθηκε προς τον Αρχιεπίσκοπο Κανταβρυγίας, τον οποίο παρακάλεσε να επέμβει στην αγγλική Κυβέρνηση για να μπορέσουν να επιστρέψουν στην Κύπρο οι Μητροπολίτες Κιτίου και Δερύνειας.

Ο Κανταβρυγίας απάντησε όμως στον Αρχιεπίσκοπο τον Δεκέμβρη του **1931**, (Ελευθερία **19.12.1931**) ότι "λυπείται μεν διά τα λαβόντα χώραν εν Κύπρω, δεν ευρίσκει όμως τρόπον να ενεργήση υπέρ των απελαθέντων Π. Κιτίου και Κερύνειας, των οποίων την ενέργειαν κατά τα τελευταία εν τη νήσω γεγονότα ουδόλως επιδοκιμάζει".

